



Till
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Alvik den 27 augusti 2020

YTTRANDE PROMEMORIAN

Ändringar i det tillfälliga förbudet mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar

Diarienummer: Ju2020/02984/L4

Inledning: Sveriges kristna råd och kyrkorna

Sveriges kristna råd är en paraplyorganisation med 26 medlemskyrkor och tre observatörer fördelade på fyra kyrkofamiljer. I dessa ryms de olika kristna traditionerna i vårt land. Sveriges kristna råds remissyttrande är avgivet i dialog med kyrkorna i Sverige och avser stryka under kyrkornas gemensamma ståndpunkter och uppmärksamma ett antal viktiga frågor för de kyrkliga samfundet.

Trossamfund och organisationer som står på en uttalad kristen värdegrund har ett viktigt bidrag till samhället genom att vara mötesplatser och som utförare av välfärdsuppdrag. Kyrkorna utgör också för många i social och ekonomisk utsatthet en välbehövlig gemenskap och en trygg plats. Den kristna människosynen och övertygelsen om varje individs okränkbara värde är och har varit ett avgörande bidrag till samhällets utveckling. Denna idégrund ger basen för ett värdigt sätt att möta individen med respekt.

Sammanfattning

Sveriges kristna råd *tillstyrker* förslaget om ändringar i promemorian *Ändringar i det tillfälliga förbudet mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar*. Vi föreslår samtidigt en komplettering av förordningen om hur de föreslagna ändringarna förhåller sig till samlingar i kyrkornas sammanhang (1 §, andra stycket).

Postadress
Sveriges kristna råd
Box 140 38
167 14 Bromma

Besöksadress
Gustavslundsvägen 18
Alviks Torg, Bromma
Stockholm

Telefon: 08-453 68 00
E-post: info@skr.org
Webb: www.skr.org
Twitter: @SvKristnaRad

Bankgiro: 58 34-8756
Org.nr: 817603-0735

Sveriges kristna råds synpunkter och önskemål vad gäller förtydliganden

Sveriges kristna råd menar att utredningens förslag i några avseende behöver förtydligas utifrån att allmänna sammankomster och offentliga sammankomster kan skilja sig stort i sitt utförande. Det finns skäl att påpeka att det finns skillnader mellan vanliga kulturarrangemang och religiösa samlingar. Vid religiösa offentliga samlingar möts ofta personer som är regelbundna besökare och därmed kända för varandra, vilket kan skilja sig från exempelvis en allmän konsert då många okända personer samlas i en och samma lokal. Det är stora skillnader på hur individer fungerar och relaterar till varandra vid exempelvis idrottsevenemang, teaterbesök eller vid ett kyrkobesök.

Vi menar att:

- det finns skäl att frånga tvåmetersregeln i samband med att deltagare anvisas till sittplatser, när flera personer kommer från samma hushåll. Detta är särskilt viktigt då barn finns med. Förslag till ny formulering. Ytterligare en mening i 1 § andra stycket: "Personer som lever i samma hushåll får därvid anvisas sittplatser med mindre än två meter mellan dem".
- dagens begränsning på 50 personer är många gånger irrelevant då antalet personer i en lokal behöver anpassas utifrån lokalens storlek. Ibland är 50 personer för mycket i en liten lokal och ibland finns lokaler som är anpassade för betydligt fler än 50 personer.
- rekommendationen med sittande publik bör kunna frångås i samband med gudstjänstfirande vid vissa moment, exempelvis psalmsång och välsignelsen, då många kyrkobesökare av tradition står upp vid sin sittplats.
- det bör kunna genomföras två eller flera olika sammankomster med samma arrangör i samma kyrka/byggnad när det finns olika lokaler med separata ingångar och toaletter, ofta på olika våningsplan. Det kan exempelvis handla om en gudstjänstlokal och en församlingsvåning som finns i samma byggnad.
- en begravning är ett speciellt tillfälle för avsked för bearbetning av sorg. Även här bör särskild hänsyn tas till att flera personer kommer från samma hushåll.
- funktionärer och personal bör inte räknas in i summan deltagare, exempelvis kyrkvårdar/gudstjänstvärdar, kyrkomusiker, vaktmästare, diakoner och präster/pastorer.

Utvecklade och övriga kommentarer

Pandemin har påverkat alla individer på alla plan. Landets kyrkor och församlingar har kraftigt påverkats och mycket av den planerade verksamheten har fått ställas om utifrån nya förutsättningar och rekommendationer från myndigheterna.

Folkrörelse.

Vi påminner om att kyrkorna är en av de större samlingsplatserna i det svenska samhället. Mer än sex miljoner svenskar är medlemmar i någon kyrka, motsvarande siffra för idrottsrörelsen är drygt tre miljoner. Omkring en halv miljon barn och vuxna i Sverige deltar vanligtvis varje vecka regelbundet i exempelvis gudstjänster eller barnaktiviteter i kyrkan. Trossamfunden är en betydande folkrörelse i vårt land och religionerna har en viktig roll att fylla i ett samhälle och då särskilt i en tid av oro. Därför

är det anmärkningsvärt att trossamfundens situation knappast får någon uppmärksamhet alls i aktuell promemoria eller i det offentliga samtalet gällande kulturfrågor.

Familjer och hushåll.

Promemorian anger på sidan 10 att det är när *”för varandra okända personer samlas och tillbringar en längre tid tillsammans i varandras fysiska närhet”* som allmänna sammankomster och offentliga tillställningar är riskfyllda från smittskyddssynpunkt. Promemorian föreslår dock att varje deltagare ska anvisas att sitta två meter från nästa deltagare, vilket måste tolkas som att familjer och hushåll inte får anvisas att sitta tillsammans. Vi ifrågasätter om det finns smittskyddsskäl för detta. Troligtvis är det ett förbiseende i den snabba hanteringen av ärendet. Barn kan inte beräknas sitta ensamma i något av de sammanhang som ändringen avser.

Vi anser att de föreslagna reglerna (1§) bör justeras så att deltagande barn inte behöver anvisas att sitta två meter från sin förälder/annan vuxen/syskon, och så att personer som kommer från samma hushåll kan få anvisas platser tillsammans. I kyrkliga sammanhang med bänkrader kan man exempelvis upplåta en bänk till en barnfamilj, och inga andra får sitta på den bänken.

Lokalens storlek.

Det bör understrykas att det är viktigt att varje lokal kyrka utifrån sina förutsättningar och storlek är med och tar ansvar för att begränsa smittspridningen. Exempelvis när det gäller hur individer rör sig vid kritiska lägen när man går in och ut. Ett ökat antal personer i lokalen kräver också en ökad städning av toaletter och andra gemensamma utrymmen.

Gudstjänst/mässa.

Alla människor har ett medfött behov av gemenskap och existentiellt sammanhang. Utifrån aktuell promemoria är kyrkornas grundfråga hur vi kan vara smittsäkra och samtidigt bidra till det goda i samhället. Eukaristin/nattvarden är det starkaste uttrycket för den kristna gemenskapen och det främsta tecknet på samhörighet då gudstjänstbesökaren tar emot vinet och brödet.

Gudstjänstfirandet/mässan ser olika ut beroende på vilket sammanhang och i vilken tradition det sker. Inom vissa traditioner står besökarna upp under hela gudstjänsten/liturgin.

Vi kommer i samtal med Folkhälsomyndighetens generaldirektör (den 31 augusti 2020) be om rådgivning om hur exempelvis nattvarden/kommunionen och ljuständning kan ske på ett tryggt sätt, då en viss rörelse sker i lokalen.

Begravning.

Ett ordnat och fint avskedstagande av en död anhörig eller bekant är viktigt för de flesta människor. På grund av det nu gällande förbudet har begravningsgudstjänster sällan kunnat hållas i sedvanlig form. Istället har det utvecklats olika former. Vi menar att det är viktigt att utrymme skapas för begravingar där de som vill delta också kan göra det. Vid fysiska begravingar är det pastoralt viktigt att man inom samma hushåll/sällskap kan sitta tillsammans. Eventuell defilering förbi kistan behöver ordnas på ett säkert sätt med avstånd.

Tilläggs kan även att mötet med den avlidnes anhöriga på sjukhuset har påverkats och försvårats av de rimliga hänsyn som måste tas till smittspridningen. Här prövas också olika former för att möta det behov som finns av ordnade samlingar.

Vigslar.

Ett stort antal vigslar har antingen skjutits upp eller genomförts under andra former än de man önskat och planerat för. Också möjligheten till vigsel skulle påverkas av förändrade bestämmelser utifrån promemorians förslag vilket vi hoppas och önskar.

Institutioner.

Även kyrkornas medarbetare finns på olika institutioner som anstalter och häkten, universitet och högskolor, sjukhus och vårdinrättningar. Arbetet har under pandemin fått ställas om, men har ändå funnits till hands fast på nya sätt.

Däremot har det inte varit möjligt att ge andlig vård till personer som bor på äldreboenden på grund av besöksförbudet. På denna punkt skiljer det sig mot sjukhusen, där Sjukhuskyrkans personal hela tiden haft möjlighet att verka på sjukhusen trots besöksförbud, även om det funnits restriktioner. Vi önskar att den andliga vården på äldreboenden ska kunna återupptas snarast, bland annat utifrån aspekten om den psykosociala hälsan.

Mötesplats för människor i utsatta situationer.

I Sverige lever cirka 33 000 personer som är hemlösa. Många papperslösa har under pandemin gått under jord och lever under svåra förhållanden. En del har tak över huvudet men lever i trångboddhet och blir därmed extra utsatta för smittspridning. Andra har inget hem att stänga in sig i under denna "isoleringsstid" och vissa härbärgen är nu stängda. Genom arbetet i våra kyrkor och nätverk tar vi även i kristider emot många människor som befinner sig i ytterst svåra situationer.

Detta betyder gemenskap för många ensamma. Det är något vi önskar fortsätta med även fortsättningsvis, vilket exempelvis innefattar serveringstillfällen.

Avslutning

Vi uppskattar regeringens ansträngningar för att begränsa spridningen av det virus som orsakar covid-19. Sveriges kristna råd ser positivt på att regeringen arbetar för att utveckla regelverket och anpassa detta efter verkligheten på ett mer träffsäkert sätt. Kyrkorna i Sverige har överlag arbetat mycket aktivt med att följa myndigheternas riktlinjer i samband med covid-19 utifrån olika traditioner och sammanhang och storlek. Kyrkorna vill fortsätta med detta, i kombination med att fortsättningsvis ta ett stort egenansvar för att kunna fortsätta sin verksamhet, samtidigt som man tar ett ansvar för att begränsa smittspridningen.

För Sveriges kristna råd



Karin Wiborn, generalsekreterare

Handläggare: **Mikael Stjernberg**,
telefon: 08-453 68 57, e-post: mikael.stjernberg@skr.org